

1 MAR 2010

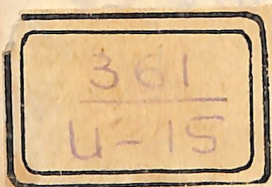
ՀԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ՄԵՇԻ ՏԱՆՆ
ԿԵԼԻՆՈՅ

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

361
4-15

52 JUL 85

ԻՆԵՐ ՍԻՐԵԼԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԻՒՆ

Կաթողիկոսութեանս սահմաններուն մէջ մեզ համար ազգային կենսական խնդիրներէն մէկն է մեր Դպրոցներուն մատակարարութիւնը, որ մասնաւորապէս երկու տարիէ ի վեր դժուարացած է անգործութեան և տնտեսական տագնապի երեսէն. ասոր վրայ աւելցաւ նւազումը Բարեգործականի նպաստներուն, և վերջերս ալ՝ Պետական նպաստներու կախակայումը:

Հայ Ժողովուրդը, իր բնաշխարհին մէջ, իր իսկ դրամով կը պահէր իր ազգային դպրոցները, և կը պահէր նախանձելի վիճակի մը մէջ:

Սուրիա, այս մեր նոր հայրենիքին մէջ, մեր Ժողովուրդը դարձեալ կեանք տուաւ իր դպրոցներուն, իր Մայրենի եկեղեցւոյ կողքին, թէև շատ չափաւոր պայմաններու մէջ. ընդարձակ, քարակիր փառաւոր շէնքերու տեղ՝ զիջանելով փայտակերտ խախուտ շէնքերու, և կտրելով իր հացէն, իր կարողութեան

63460-67

<< Ազգային գրադարան

NL0219882

25 JUL 2013

43/36

= 4 =

չափով, տուաւ իր զաւակներուն մտաւոր սնունդին համար: Այսչափը, սակայն, չբաւեց և չի՛ բաւեր մեր դպրոցներու պէտքին, որոնց Հոգաբարձութիւնները ամբողջով չեն կրնար վճարել ուսուցիչներուն ամսական վարձքերը. ուսուցիչներուն, որոնց ապրուստը կախուած է միայն իրենց ալդ համեստ ամսականներէն:

Պետական նպաստները կախակայուեցան, տնտեսական տագնապի պատճառանքով. թէև մենք կրկին դիմումներով շեշտեցինք կառավարական շրջանակներու մէջ այս նպաստներուն վերահաստատութեան անառարկելի պէտքը:

Բարեգործականը ամփոփեց իր նըպաստներուն քանակը, որովհետև տընտեսական տագնապի հետեւանքով կաբեւոր միասնեբու ենթարկուեցան անոր ալ դրամական գործառնութիւնները:

Ինչ պէտք է ընել, ուրեմն, որ մեր դպրոցները կարելի եղածին չափ շուտով և բոլորովին ազատին իրենց տնտեսական տագնապէն:

= 5 =

Մեր համոզումով երկու միջոց կայ, իբրեւ դարման.

Առաջին.— Ծնողներ առանց վերապահութեան տալու են իրենց զաւակներուն կրթութեան համար. այսինքն սրտանց տալու են այնչափ ո՛րչափ կրնան: Պէտք է որ փնտռեն աժան դպրոց, ձրի դըպրոց, օտար դպրոց:

Այս կէտը այնչափ կարեւոր է՝ որ աւելորդ է ուէ խօսք և բացատրութիւն այդ մասին:

Հայ մանուկներու նախակրթութիւնը Հայ Դպրոցի մէջ, և Հայ ծնողներու պարտքը իրենց ազգային դպրոցներու հանդէպ, իրենց զաւակներուն հայացի կրթութեան և դաստիարակութեան համար: Այս պէտք է ըլլայ նշանբանը Հայ ծնողներու:

Հայ ծնողներ պէտք է տան անտըրաունջ, առանց առարկութեան ինչ որ կը ներէ իրենց կարողութիւնը:

Երկրորդ.— Բարեգործականի նպաստը: Ահա՛ մեր ազգային ապահով աղբիւրներէն մէկն ալ:

Բայց Բարեգործականը ա՛յնչափ կըլ-
նայ տալ մեր դպրոցներուն ո՛րչափ մենք
ամէն տարի կանոնաւորապէս կրնանք
տալ իրեն մեր անդամական տուրքով :

Եթէ մենք մեկ կու տանք Բարեգոր-
ծականի , ան մեզի կու տայ երեք . եթէ
մենք տասը կու տանք , ան մեզի կու տայ
երեսուն , վաթսուն , հարիւր :

Ոմանք այնպէս կը կարծեն թէ Բա-
րեգործականը դրամ ունի , բայց չի տար :
Ասիկա շատ չիտակ է . այո՛ Բարեգոր-
ծականը շատ դրամ ունի , բայց ո՛չ թէ
չի տար մեր դպրոցներուն , այլ չի կրնար
տալ . որովհետեւ այդ շատ դրամները մաս-
նաւոր պայմաններով և կտակներով
յանձնուած են Բարեգործականի՝ որոշեալ
նպատակներու գործածելու համար .
հետեւաբար , Բարեգործականը չի կրնար
իր ուզած կերպով գործածել այդ շատերը :

Աւելի լուսաբանութեան համար յա-
ռաջ կը բերենք տեղեկագրի մը սա՛ հա-
տուածք .

— Տասըվեց Հիմնադրամներ (Անգլ.

նսկի 105764) գործադրութեան պիտի դը-
րուին , երբոր պայմանաժամերը , կենսա-
բուականք եւ այլ մասնաւոր յաւանգում-
ներ վերջ գտնեն :

Ինը Հիմնադրամներ Հայաստանի յա-
տուկ են :

Երեք հիմնադրամներ կը բաղկանան
կալուածներէ որ գրաւուած են ըստ յա-
կացումի :

Մեկ հիմնադրամ յօգուտ Հելիոպոլիսի
Վարժարանին :

Վերջապէս 8747 Անգլ. նսկի արժեքով
քանի մը փոքր Հիմնադրամներ , որոնցմէ
յօգուտ որբերու բաժին կ'եղլայ տարեկան
523 Անգլ. նսկի եւ կրթական ձեռնարկնե-
րու 77 Անգլ. նսկի . իսկ ոչինչ եղբայրա-
կան օգնութեան եւ այլ նպատակներու
համար :»

Ջերմապէս կը յանձնարարենք մեր
սիրելի ժողովուրդին , որ այս յստակ
բացատրութիւնները սերտէ և իւրացնէ ,
և ըստ այնմ գատողութիւն և գիտողու-
թիւն ընէ Բարեգործականի մասին , և

չըսէ, «Բարեգործականը շատ դրամ ունի, թող տայ» այս կամ այն պէտքի և նպատակի համար:

Կը մնայ, ուրեմն, մեզի, Սիրելի ժողովուրդ Հայոց, որ գիտակցութեամբ և անձնուիրօրէն կատարենք մեր պարտականութիւնը հանդէպ Բարեգործականի, և զայն հասցընենք այնպիսի վիճակի մը որ կարող ըլլայ պէտք եղածին չափ նւազատել մեր դպրոցներուն:

Այս է միակ միջոցը, և այս միջոցը իրագործելու համար բաւական է որ իւրաքանչիւր դրամ վաստակող Հայ, այր և կին, անդամ գրուի Բարեգործականին, նոյն իսկ անդամագրութեան նուազագոյն տուրքը տալով, և ասոր արդիւնքը կ'ըլլայ հրաշալի: Վասն զի Բարեգործականը իր անդամներուն տուրքերէն է որ նպաստներ կը յատկացնէ մեր դպրոցներուն: Իր ունեցած հիմնադրամներուն մէջ, ինչպէս որ տեսանք վերև, դպրոցներու յատուկ հիմնադրամ չկայ:

Բարեգործականը Հայ ժողովուրդին

գանձարանն է: Եւ ժողովուրդը սիրով և սրտով բաշխուելու է ասոր շուրջ և տալու է, որպէս զի տրուի իրեն բազմապատիկ չափով:

Նեղ ժամանակներու մէջ է որ ժողովուրդ մը կրնայ ցոյց տալ իր կորովը և կարողութիւնը: Ցոյց տանք այդ կորովն ու կարողութիւնը կազմակերպուելով Բարեգործականի հետ, և մեր քիչը բերելով քով քովի Բարեգործականի գանձարանին մէջ: Կաթիլները, կ'ըսեն, գետ կը կազմեն և գետերն ալ՝ ծով:

Մեր ժողովուրդը պէտք է որ իր ներքին փոքր ոյժերը ժողովէ, միացնէ, և զօրացնէ Բարեգործականը:

Մենք իբրև Հայ, ազգովին ջանալու ենք միանալ մեր բարեսիրական և կըրթական ձեռնարկներուն շուրջ, և իբրեւ երաշխիք մեր հասկցողութեան և իբրեւ գրաւական մեր գործակցութեան, աշխատելու ենք որ մեր միութիւնը իրական ըլլայ, ապրի և տեսէ գործնականապէս:

եթէ Հայ ժողովուրդը գիտնայ և գը-
նահատէ Միութեան արժէքը, վայրկեան
մը չի կորսնցներ անդամագրուելու հա-
մար Բարեգործականին:

Բարեգործականը հիմնուեցաւ 1906
Ապրիլ 15ին, Զատիկին, խորհրդաւոր գու-
գադիպութեամբ մը, կարծես Հայ ժողո-
վուրդին առակաւոր անմիաբանութեան
վերջ տալու և նոր ոգի մը յարուցանե-
լու համար անոր ներսը՝ Փրկչին Յարու-
թեան խորհուրդին հետ:

Դժբախտաբար դեռ շատեր, շատեր
չեն գիտեր Հ. Բ. Ը. Միութեան նշա-
նակութիւնը և անոր պահուած ապագան:

Բարեգործականը 1906—1932, քսան
վեց տարիներու ընթացքին, 727,188
Անգլ. ոսկի տուած է այլևայլ նպատակ-
ներու:

Իսկ օգնութեան գործին տուած է.

1930-ին	51,171	Անգլ. ոսկի
1931-ին	63,573	» »
1932-ին	60,710	» »

175,454

գարձեալ՝ 1921-1932 միայն Հայաստանի
վերաշինութեան, մշակոյթին և ներգաղ-
թին համար տուած է 172,275 Անգլ. ոսկի:
Ըսել է 347,729 Անգլ. ոսկիի վիթխարի
գումար մը:

Սիրելի ժողովուրդ Հայոց, այս գու-
մարը քու զաւակներուդ մէկ փոքր մա-
սին տուածն է:

Ասոնք ինքնին աղաղակող, պերճա-
խօս թիւեր են, որ կրնան զգաստացնել
ամէնէն անտարբեր, ամէնէն բծախնդիր,
ամէնէն դժուարահաճ Հայերն իսկ, սա՛-
թեւադրանքը ընելով անոնց. եթէ քանի
մը հազար Հայերու միութեամբ այսչափ
գումարներ հաւաքուած և գործածուած
են ազգասիրական նպատակներու, իսկ
եթէ ամէնէն քիչը կէս միլիոն Հայեր ան-
դամագրուած ըլլային Բարեգործականի,
կանոնաւորապէս տալով իրեն տարեկան
անդամատուրքը, ի՞նչ պիտի ըլլայ այս-
պիսի Միութեան մը արդիւնքը:

Խեղքը գլուխը ամէն մէկ Հայ կրնայ
տալ այս հարցումին պատասխանը:

Այո՛, Սիրելի ժողովուրդ Հայոց, դուն կրնաս տալ այդ պատասխանը և պէտք է որ տաս իբրև անդամ միանալով Բարեգործականին:

Մեր յոյսը դնելու չենք արտաքին նպաստներու վրայ. որովհետեւ անոնք տեւական չեն: Բարեգործականը կրնայ հասնիլ մեր բոլոր ազգային պէտքերուն՝ եթէ բոլոր Հայեր նետեն իրենց լուծման մեր ազգային այդ մեծ և ապահով գանձարանին մէջ:

Ուրեմն բոլորունք անոր շուրջ. տա՛նք անոր մեր լուծմաները, վստահի՛նք անոր մեր կտակները, ուժովցնենք զայն, որպէս զի ան կարենայ հասնիլ մեր դրպորոցական և այլ պէտքերուն:

Ըսինք թէ 1906 Ապրիլ 15-ին հիմնուեցաւ Միութիւնը քանի մը պատուական Հայերու հասկցողութեամբ և ջանքերով: Այս տարի Զատիկը կը հանդիպի Ապրիլ 1-ին: Արդ՝ այս Զատիկ առթիւ կոչ կ'ուղղենք մեր սիրելի ժողովրդի զաւակներուն՝ որպէս զի, իբրեւ յիշատակ Միու-

րեան 28րդ տարեդարձին, անդամագրուին Միութեան եւ իրենց փշով նպաստեն ռասք սեղծելու՝ ի նպաստ մեր դպրոցներուն եւ մեր ազգային բոլոր պէսքերուն:

Կ'արժէ որ այս քսանութամեայ եւրիտասարդը, Հայ ժողովրդի միութեան իրագործումը խորհրդանշող Բարեգործական Ընկերութիւնը, քաջալերուի և զօրանայ բոլոր Հայերու գիտակցութեամբ, համոզումով և հաւատքով:

Բարեգործականը իւր դրամական ոյժէն և արժէքէն զատ, իրագործումն է նաեւ անխտրականութեան՝ դասակարգի և կրօնական համոզումներու:

Բարեգործականի մէջ չկայ ազնուականի և շինականի խտիր. չկայ եկեղեցիներու տարբերութեան խնդիր, չկայ մշտաւորականի և արհեստավորի խտրանք, չկայ նաեւ եկեղեցականի և աշխարհականի դիրք:

Բարեգործականի շուրջ հայութիւնն է որ կը բոլորուի և ո՛չ թէ անոր դասակարգերն ու տիտղոսները:

Պէտք է գուրգուրալ այս կազմակերպութեան վրայ որ հայութեան ամբողջական միութեան տեսիլը (*vision*) իրագործուի և ոչ մէկ Հայ դուրս մնայ Միութեան ոսկի օղակին մէջէն:

Պէտք է գոհութիւն տալ Աստուծոյ որ այսպիսի կազմակերպութիւն մը 28 տարիներու արդիւնաւոր իրականութիւնը եղաւ, և Հայ ժողովուրդին նիհար միջոցները զօրացնող և օգտակարապէս գործածող ընկերութիւն մը:

Միութեան 28րդ տարեգարձը թո՛ղ ըլլայ նոր շարժումի մը թուականը մեր ժողովուրդին մէջ, զօրացնելու համար Բարեգործականը:

Թող ըլլայ նաեւ արթնութեան շրջան մը Սփիւռքի հայութեան՝ գնահատելու համար Բարեգործականի նման հաստատութեան մը իրական և գրական նշանակութիւնը, որպէս զի այդ հաստատութեան մէջ համագործուն Հայուն նիւթական հնարաւորութիւնները, նոյն ինքն հայութեան ներքին պէտքերուն ինքնա-

վար տնտեսութեան բաւելու չափ:

Բարեգործականը իր բարոյական գեղեցկութիւնն ալ ունի, ներշնչելով մեզի գործակցութեան ոգի, իրարու վստահելու քաջութիւն, զիրար գործնականապէս սիրելու առիթ, և վերջապէս Հայք չեն միաբանիր անարդար վճռին հերքման ջախջախիչ և փառաւոր ապացոյցը:

Ուրեմն, Միւրելի ժողովուրդ Հայոց, 1934-ի Զատիկը քեզ համար թող ըլլայ նաեւ տօն մը Միութեան մեր Փրկչին Սուրբ Յարութեան Տօնախմբութեան հետ:

Միութիւնը ոյժ մըն է անընկճելի:

Միութիւնը ամուր պարիսպ մըն է անխորտակելի:

Միութիւնը բարոյական և նիւթական ոյժերու գանձարանն է անսպառելի:

Անգամազրուեցէ՛ք Հ. Բ. Ը. Միութեան:

Եղբայրական անկեղծ սիրով և ազգասիրական ամէնէն ազնիւ ներշնչումով միացէ՛ք Հ. Բ. Ը. Միութեան:

Երբ մէկ կողմէն հայրական այս յորդորները կ'ուզղենք ձեզ, Հայութեան

սիրելի Զաւակներ, միւս կողմէն կը
խնդրենք Լուսոյ Հօրմէն, որ աղբիւրն
է բոլոր բարի տուրքերու և կատարեալ
պարգեւներու, թող առատացնէ իր ան-
բաւ օրհնութիւնները ձեր վրայ, Բարե-
գործականի բարգաւաճման համար աշ-
խատողներուն վրայ, անոր բոլոր ան-
գամներուն վրայ:

Օրհնեա՛լ ըլլայ անոր Հիմնադիրներէն
հանգուցեալներուն յիշատակը և ողջե-
րուն արեւը:

Ապրի՛ Հայ Ժողովուրդը, Սիրոյ, Խա-
ղաղութեան և Միութեան մէջ:

Կ'ուզենք ձեզի, Սիրելի Ժողովուրդ
Հայոց, մեր հայրական սիրոյ ողջոյնները,
որպէս զի ողջ ըլլաք և ողջ պահէք Հ.
Բ. Ը. Միութիւնը:

Աղօթարար

ՍԱՀԱԿ Բ. ԿՅՂԱ. ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ՆՈՐԻՆ ԱԹՈՂԱԿՈՅ ԲԱԲԳԷՆ ԿՅՂԱ.

1934 Փետր. 3, Շք.

Տօն Իսահակայ Պարբէի Հայրապետի մերոյ

Կարգիկոսարան

Անթիլիաս - Լիբանան